

ADHD:n arvioinnin ja seurannan instrumentit

Lastenpsykiatri
Anita Puustjärvi

Conners Rating Scale

- ▶ vanhempien ja opettajan kyselylomakkeet
- ▶ erilaisia versioita, epävirallisia suomennoksia
- ▶ CRS-R
  - vanhempien version (80 kohtaa) herkkyys on 92 % ja tarkkuus 94 %, LR+ 15.33 ja LR- 0.085 (diagnostinen näyttö on vakuuttava)
  - opettajan version (59 kohtaa) herkkyys on 78 %, tarkkuus 91 %, LR+ 8.67 ja LR- 0.24 (diagnostinen näyttö on kohtalainen, tulos tulee suhteuttaa muuhun tietoon)
  - nuoren kyselylomakkeen herkkyys on 81 %, tarkkuus 84 %, LR+ 5.06 ja LR- 0.11 (diagnostinen näyttö on kohtalainen, tulos tulee suhteuttaa muuhun tietoon)
- ▶ vahvuudet: käytetty useissa tutkimuksissa
- ▶ ongelmat:
  - erilaisia epävirallisia versioita, joiden pisteytys on erilainen – jos käytät, tarkista ohjeet!

ADHD Rating Scale IV

- ▶ perustuu DSM IV diagnoosikriteereihin
- ▶ yleensä väittämää kohden kolme vaihtoehtoa (ei sovi, sopii osittain, sopii hyvin)
  - pisteet voi laskea usealla tavalla
  - yliaktiivisuus-impulsiivisuuspisteet ja tarkkaamattomuuspisteet voi laskea erikseen
- ▶ tarkkuus ja herkkyys ovat kohtalaisia,
  - luotettavuus paranee, jos lomakkeen täyttää ammattihenkilö haastattelun ja lasta tai nuorta arvioimalla saatujen tietojen perusteella
- ▶ vahvuudet:
  - yksinkertainen ja ilmainen
  - soveltuu sekä diagnosoimiseen tueksi että hoidon tehon seurantaan
- ▶ heikkoudet:
  - manipuloitavissa haluttuun suuntaan
  - ei seulo muita häiriöitä

The image shows a portion of the ADHD Rating Scale IV form. It includes a header with the title 'TARKKAAMATTOMUUS- / SEURANTALOMAKE' and a legend for response options: 0 = ei sovi, 1 = sopii osittain, 2 = sopii hyvin. Section A, 'Tarkkaamattomuus', contains 10 items with checkboxes for 0, 1, and 2. Section B, 'Yliaktiivisuus', contains 6 items with checkboxes for 0, 1, and 2. The form is designed for tracking ADHD symptoms over time.

Viivi

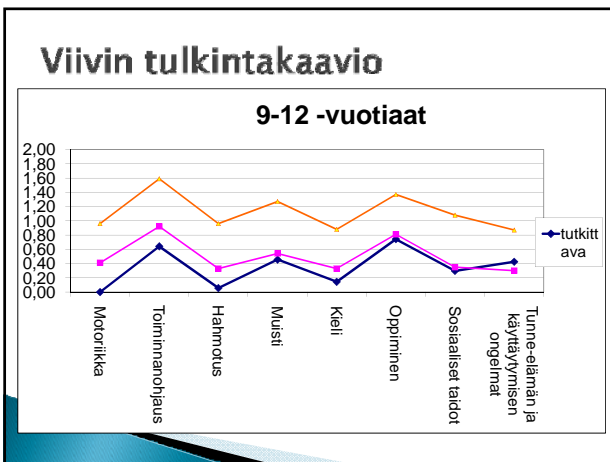
- ▶ Five to Fifteen (FTF) eli "Viivi"-kysely on kehitetty Pohjoismaissa ADHD:n ja sen liitännäisoireiden kartoittamiseen
  - sisältää ADHD:n DSM-IV:n mukaiset oirekriteerikysymykset ja lisäksi mm. autismikirjon, motoriikan sekä oman toiminnan ohjauksen alueen kysymyksiä
- ▶ suunnattu vanhemmille, soveltuu myös opettajille (etusivusta huolimatta...)
- ▶ lomakkeen kysymykset on jaoteltu kahdeksaan aihealueeseen (19 otsikkoa)
  - kuhunkin kysymykseen vastataan kolmiportaisella asteikolla
  - muutama avoin kysymys

Viivi

- ▶ ADHD-oireiden osalta herkkyys 89 % ja positiivinen ennuste-arvo 0.56, tarkkuus 96 % ja negatiivinen ennuste-arvo 0.96, LR+ 22 ja LR- 0.1 eli diagnostinen näyttö on vakuuttava
- ▶ pisteytys onnistuu nettisivustolla (vaatii käyttöoikeuden)
  - jos eri osioiden tulokset ovat normaalivaihtelun puitteissa, ei yleensä tarvita jatkotutkimuksia.
  - poikkeava tulos voi viitata kyseisen toiminnon häiriöön tai tunne-elämän laaja-alaiseen ongelmaan; tarvitaan lisätutkimuksia
  - enemmän tietoa saa katsomalla vastaukset ja keskustelemalla täyttäjän kanssa!
- ▶ vahvuudet:
  - kartoittaa myös muita neuropsykiatrisia häiriöitä sekä joitakin samanaikaisongelmia
  - edullinen ja helppokäyttöinen
- ▶ ongelmat:
  - pitkäikäinen
  - ADHD:n diagnostiikassa kaavio ei suoraan kerro oireiden määrää

KÄYTTÄMÄSI LÄPÄIÄYTTÄMÄN KÄYTTÖOHJE		LAPSEN TILAN KÄYTTÖOHJE	
1. Lapsesi on / Lapsesi on	ei vastannut	oikein vastannut	oikein vastannut
2. vakuuttaa, että ei ole käyttänyt lääkkeitä, jotka vaikuttavat hänen käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
3. vakuuttaa, että ei ole käyttänyt lääkkeitä, jotka vaikuttavat hänen käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
4. vakuuttaa, että ei ole käyttänyt lääkkeitä, jotka vaikuttavat hänen käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
5. vakuuttaa, että ei ole käyttänyt lääkkeitä, jotka vaikuttavat hänen käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
6. vakuuttaa, että ei ole käyttänyt lääkkeitä, jotka vaikuttavat hänen käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
7. vakuuttaa, että ei ole käyttänyt lääkkeitä, jotka vaikuttavat hänen käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
8. vakuuttaa, että ei ole käyttänyt lääkkeitä, jotka vaikuttavat hänen käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
9. vakuuttaa, että ei ole käyttänyt lääkkeitä, jotka vaikuttavat hänen käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
10. vakuuttaa, että ei ole käyttänyt lääkkeitä, jotka vaikuttavat hänen käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
11. vakuuttaa, että ei ole käyttänyt lääkkeitä, jotka vaikuttavat hänen käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
12. vakuuttaa, että ei ole käyttänyt lääkkeitä, jotka vaikuttavat hänen käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
13. vakuuttaa, että ei ole käyttänyt lääkkeitä, jotka vaikuttavat hänen käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
14. vakuuttaa, että ei ole käyttänyt lääkkeitä, jotka vaikuttavat hänen käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
15. vakuuttaa, että ei ole käyttänyt lääkkeitä, jotka vaikuttavat hänen käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
16. vakuuttaa, että ei ole käyttänyt lääkkeitä, jotka vaikuttavat hänen käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
17. vakuuttaa, että ei ole käyttänyt lääkkeitä, jotka vaikuttavat hänen käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐

KÄYTTÄMÄSI LÄPÄIÄYTTÄMÄN KÄYTTÖOHJE		LAPSEN TILAN KÄYTTÖOHJE	
18. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
19. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
20. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
21. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
22. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
23. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
24. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
25. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
26. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
27. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
28. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
29. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
30. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
31. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
32. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
33. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
34. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
35. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
36. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
37. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
38. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
39. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
40. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
41. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
42. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
43. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
44. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
45. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
46. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
47. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
48. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
49. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
50. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
51. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
52. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
53. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
54. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
55. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
56. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
57. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
58. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
59. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
60. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
61. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
62. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
63. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
64. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
65. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
66. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
67. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
68. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
69. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
70. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
71. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
72. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
73. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
74. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
75. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
76. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
77. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
78. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
79. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐
80. on olemassa jokin sairaus, joka vaikuttaa käyttäytymiseen tai mielialaan	☐	☐	☐

mistä löytyvät?

- ADHD-oirekysely: <http://www.kaypahoito.fi/xmedia/extra/nix/hoi50061b.pdf>
- Conners: esim. <http://www.pearsonassessments.com/csr.aspx> (ei suomenkielistä versiota)
- ViiVi: www.adhd-liitto.fi (vaatii rekisteröitymisen käyttäjäksi; 5 e hinta sisältää ViiVi-ohjekirjan ja nettitunnukset)
- herkkyys- ja tarkkuustiedot perustuvat KH-suosituksen kirjallisuuteen